

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **M. C.**, zast. JUDr. Jiřím Kašparem, advokátem se sídlem Palackého nám. 62, Polička, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 1. 2015, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 30. 5. 2018, čj. 52 Ad 4/2015-102,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalované ze dne 16. 1. 2015 byly zamítnuty námitky žalobkyně proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 14. 10. 2014, jímž byla zamítnuta žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu. Žalobkyně byla shledána invalidní pro invaliditu druhého stupně a nikoli pro invaliditu třetího stupně, neboť dle posudku OSSZ Chrudim (žalovaná v rozhodnutí mylně uvádí OSSZ Svitavy – pozn. NSS) ze dne 23. 9. 2014 pracovní schopnost žalobkyně poklesla o 50 %.

[2] Proti rozhodnutí žalované podala žalobkyně žalobu, kterou krajský soud v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla rozsudek krajského soudu kasační stížností. Namítla, že řízení před soudem bylo neúplné, jelikož posudky v něm vypracované se nevypořádaly s veškerými námitkami stěžovatelky, a sice že její postižení je závažné, stěžovatelka trpí pseudoparézou (má nefunkční svaly umožňující chůzi); v posudku chybí důležitá fakta (např. nekroza hlavice, osteotomie, v dětství dlouhodobá hospitalizace na klinikách); stěžovatelce nepomohli ani po opakovaných návštěvách na Ortopedické klinice v Hradci Králové; totéž na Neurochirurgické klinice v Hradci Králové – nebyla provedena operace krční páteře, stěžovatelka trpí bolestí rukou – berle stav zhoršují; totální endoprotéza stěžovatelce pomohla pouze částečně – chůze je stále špatná.

[4] Stěžovatelka dále namítla, že krajský soud nevyhověl jejímu návrhu, aby byl posudek doplněn za účelem ověření jejího tvrzení o existenci pseudoparézy k datu vydání rozhodnutí žalované.

[5] Stěžovatelka je přesvědčená, že se její zdravotní stav zhoršil, a to již k lednu 2015, a pracovní schopnost poklesla nejméně o 70 %. Na podporu svých tvrzení přiložila ke kasační stížnosti kopii dvou lékařských zpráv Nemocnice Na Bulovce ze dne 25. 10. 2011 a 22. 4. 2014.

[6] Stěžovatelka navrhla, aby NSS napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[7] Žalovaná se ztotožnila se závěry krajského soudu, který podle jejího názoru postupoval zcela v souladu s právními předpisy. Posudky vyžádané krajským soudem dostatečně zohlednily zdravotní stav stěžovatelky a dospěly ke shodným závěrům. Posudkové závěry komisi vycházely ze zjištěného zdravotního stavu a jeho funkčních důsledků, o nichž nebyly důvodné pochybnosti.

[8] Žalovaná navrhla, aby NSS kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35%.

[11] Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla: a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.

[12] Podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění platí, že při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky

pokračování

funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu: a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35% a nejvíce o 69%, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70% též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.

[13] Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti je otázkou odbornou, medicínskou a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Ve správním řízení o dávce podmíněné zdravotním stavem posuzuje zdravotní stav Česká správa sociálního zabezpečení [§ 5 písm. i) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci provádění sociálního zabezpečení]. Podrobně upravuje postup při posuzování zdravotního stavu § 8 téhož zákona, který stanoví povinnost a oprávnění okresní správy sociálního zabezpečení vypracovat posudek o tom, zda zdravotní stav žadatele o dávku odůvodňuje její poskytnutí (§ 8 odst. 7). Při posuzování invalidity vychází okresní správa sociálního zabezpečení zejména z nálezu ošetřujícího lékaře, popřípadě výsledků funkčních vyšetření a výsledků vlastního vyšetření lékaře, který plní úkoly okresní správy sociálního zabezpečení, a z podkladů stanovených jinými právními předpisy (§ 8 odst. 8).

[14] V řízení před správním soudem si soud také nemůže učinit úsudek o zdravotním stavu a pracovní schopnosti účastníka řízení sám. Podle § 4 odst. 2 zákona o organizaci provádění sociálního zabezpečení posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny posoudit pokles pracovní schopnosti a zaujmout posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti (srov. § 16a zákona o organizaci provádění sociálního zabezpečení) spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. I tyto posudky nicméně hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v §77 odst. 2 s. ř. s. a v případě potřeby může zejména uložit též zpracování posudku soudem ustanoveným znalcem z oboru posudkového lékařství. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především (např. rozsudky NSS ze dne 25. 9. 2003, čj. 4 Ads 13/2003-54, ze dne 15. 5. 2013, čj. 6 Ads 11/2013-20, ze dne 29. 8. 2018, čj. 10 Ads 121/2017-44). Správní soud tedy může posoudit pouze to, zdali je posudek, o nějž se opírá správní rozhodnutí, úplný a přesvědčivý.

[15] Žalovaná ve svém rozhodnutí, které se zakládalo na posudku ČSSZ v Hradci Králové ze dne 14. 1. 2015, vyjmenovala podklady, na jejichž základě byl zhodnocen zdravotní stav stěžovatelky. Výčet zahrnoval i zdravotní dokumentaci, na níž stěžovatelka poukazovala v námitkách proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Lékař ČSSZ

v Hradci Králové zjistil míru poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky ve výši 50 %. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu určil postižení levého kyčelního kloubu s přetrvávající poruchou motorických funkcí levé dolní končetiny, menšími svalovými atrofiemi, omezením hybnosti v kyčelním kloubu, snížením pohyblivosti a omezením některých denních aktivit. Pro postdysplastickou koxartrózu levého kyčelního kloubu byla v roce 2000 implantována totální endoprotéza. Implantát byl posouzen jako uspokojivě integrovaný, bez známek většího opotřebení. Hybnost byla posouzena jako uspokojivá. Stěžovatelka má oslabené gluteální (hýžd'ové) svalstvo a chodí s oporou dvou francouzských holí. U stěžovatelky byla zjištěna středně pokročilá koxartróza pravého kyčelního kloubu, pohyb je ale bez podstatnějšího omezení. Stěžovatelka má oboustranný cervikobrachiální syndrom, nebylo však prokázáno významnější omezení hybnosti páteře ani závažnější neurologické postižení. Podle lékaře ČSSZ má stěžovatelka vysoký pracovní potenciál.

[16] V řízení před krajským soudem byl vypracován posudek PK MPSV v Hradci Králové ze dne 26. 6. 2015 a následně rovněž revizní posudky od PK MPSV v Praze ze dne 5. 11. 2015 a od PK MPSV v Brně ze dne 18. 1. 2018. Posudky byly vypracovány k datu vydání rozhodnutí žalované a posudkové komise do hodnocení zdravotního stavu stěžovatelky zahrnuly i lékařské zprávy přiložené k žalobě. Všechny posudky vypracované PK MPSV shodně konstatovaly, že nebyl shledán důvod měnit předchozí posudkový závěr ČSSZ a míra poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky je 50 %.

[17] NSS konstatuje, že všechny uvedené posudky, tj. posudek ČSSZ v Hradci Králové ze dne 14. 1. 2015 a posudky PK MPSV ze dnů 26. 6. 2015, 5. 11. 2015 a 18. 1. 2018 v testu úplnosti a přesvědčivosti obstály. Splňují všechny formální požadavky. PK MPSV v posudkovém zhodnocení vycházely z početné zdravotní dokumentace a nálezů doložených ve spisové dokumentaci krajského soudu, OSSZ, ošetřujícího praktického lékaře, z podkladů doložených v rámci námitkového řízení a k žalobě a v neposlední řadě ze zjištění učiněných při přešetření zdravotního stavu stěžovatelky při vlastním jednání. Lékařská zpráva Nemocnice Na Bulovce ze dne 22. 4. 2014, na niž stěžovatelka odkázala v kasační stížnosti, byla podkladem pro posouzení zdravotního stavu stěžovatelky již v řízení před správními orgány, opětovně pak i v řízení před krajským soudem. Lékařská zpráva Ortopedické kliniky Nemocnice Na Bulovce ze dne 25. 10. 2011 nebyla podle obsahu posudků výslovně zahrnuta mezi podklady pro posouzení zdravotního stavu stěžovatelky. NSS ovšem uvádí, že ze stručného obsahu zprávy nevyplývají žádné nové skutečnosti, které by byly způsobilé zvrátit posudkové závěry. Zdravotní stav stěžovatelky byl dostatečně posouzen řadou lékařských zpráv, které jsou aktuálnějšího data a podrobně se věnují posouzení pohybového aparátu stěžovatelky. Z uvedených posudkových závěrů vyplývá, že námitky stěžovatelky nejsou opodstatněné. Závažnost postižení byla předmětem zkoumání a postižení byla shodně ve všech uvedených posudcích vyhodnocena jako středně těžká. Celková hybnost, tedy i chůze, byla vyhodnocena jako uspokojivá. Chůzi napomáhají francouzské hole. Podstatné je, že schopnost chůze není úplně vyloučena a stěžovatelka má možnost na její podporu využít běžně dostupné kompenzační pomůcky. Posudky obsahují i stěžovatelkou vytýkané údajně chybějící skutečnosti. Nekróza hlavice i osteotomie jsou zahrnuty do posudkového zhodnocení v rámci revizního posudku PK MPSV v Brně ze dne 18. 1. 2018. Dostatečně bylo zhodnoceno i postižení krční páteře. Zdravotní stav stěžovatelky byl zjišťován několika posudky, které

pokračování

vždy dospěly ke shodnému závěru. Pro řádné posouzení zdravotního stavu stěžovatelky byla učiněna mnohá ortopedická, revmatologická i další vyšetření, v rámci kterých byla mimo jiné podrobně posouzena hybnost operovaného kyčelního kloubu a celková pohyblivost stěžovatelky, stejně tak postižení krční páteře. Závěry z vyšetření byly podkladem pro vypracování posudků. PK MPSV vždy setrvala na svých závěrech, které se NSS nejeví s ohledem na obsah spisů jako zjevně nesprávné či postrádající oporu ve zdravotnické dokumentaci stěžovatelky. Stěžovatelka hodlala předložit krajskému soudu znalecký posudek, který by prokázal její zdravotní stav (viz protokol o jednání ze dne 20. 4. 2016). Znalecký posudek ovšem nepředložila s odůvodněním, že „*znalci nebyli ochotni znalecký posudek zpracovat*“ (viz protokol o jednání ze dne 13. 9. 2017). NSS nezpochybňuje, že stěžovatelka trpí onemocněními, se kterými jsou spojena velká omezení a obtíže v každodenním životě. Dlouhodobě nepříznivý stav stěžovatelky však nebyl při objektivním posouzení takové povahy, aby byl stěžovatelce přiznán invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně. Subjektivní přesvědčení stěžovatelky nemůže být příčinou popření těchto závěrů.

[18] K námitce stěžovatelky, že krajský soud nevyhověl návrhu na doplnění posudků za účelem prokázání pseudoparézy (nefunkčnost svalů umožňující chůzi) u stěžovatelky k datu vydání rozhodnutí žalované, NSS uvádí, že z protokolu o jednání ze dne 30. 5. 2018 i z kontextu rozsudku samého vyplývá, že zdravotní stav stěžovatelky byl v řízení před krajským soudem zjišťován dostatečným a standardním způsobem prostřednictvím PK MPSV. NSS připouští, že se krajský soud mohl s tímto důkazním návrhem v odůvodnění svého rozsudku výslovně vypořádat. Přestože je rozsudek krajského soudu velmi stručný až kusý, je z něj však přesto implicitně zřejmé, že krajský soud považoval další dokazování za nadbytečné, neboť zdravotní stav stěžovatelky a míra poklesu její pracovní schopnosti byla postavena na jisto několika posudky PK MPSV, které velmi podrobně zdravotní stav stěžovatelky hodnotily, jak bylo rozvedeno výše, a to včetně např. svalových atrofií a hypotrofie stehenního, hýžděového svalstva a svalstva horních končetin, jakož i značného snížení celkové pohyblivosti. Na okraj pak NSS poznamenává, že nelze ani přehlédnout, že stěžovatelka své postižení pseudoparézou začala tvrdit až po několika letech soudního řízení a vypracování uvedených posudků, přestože tak mohla učinit již dříve (např. i v rámci svého vyšetření u posudkové komise). Za této situace se ze strany krajského soudu nejedná o pochybení takové intenzity, které by mohlo mít vliv na zákonnost jeho rozsudku, a proto není namístě, aby NSS bez dalšího z tohoto důvodu napadený rozsudek zrušil.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Ze všech uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost stěžovatelky není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. *in fine* zamítl.

[20] Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.); žalované nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec její běžné činnosti.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 11. července 2019

Ondřej Mrákota
předseda senátu